

Sygn. akt I C 574/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Michał Jank

Protokolant: staż. Edyta Sadowska

po rozpoznaniu w dniu 22 lutego 2018 r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **SA w S.**

przeciwko **M. G.**

o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej

1. uznaje za bezskuteczną wobec powoda (...) SA w S. zawartą dnia 26 maja 2015 roku pomiędzy J. G. a pozwaną M. G. przed notariuszem K. G. zapisaną w repertorium A nr (...) umowę o podział majątku wspólnego oraz oświadczenie o ustanowieniu służebności, w ramach której pozwana nabyła:

b) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

c) prawo własności lokalu niemieszkalnego – garażu nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

d) prawo własności lokalu niemieszkalnego – piwnicy nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

e) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działki gruntu nr (...), o łącznej powierzchni 1,32 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku;

f) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działkę gruntu nr (...), o powierzchni 0,22 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku

– celem zaspokojenia wierzytelności stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty Sądu

Okręgowego w K. w sprawie XIV GNc 918/14/SŁ z dnia 12 grudnia 2014 r. zaopatrzone w klauzulę wykonalności postanowieniem z 23 lutego 2015 r.;

1. zasądza od pozwanej M. G. na rzecz powoda (...) SA w S. kwotę 24.628 zł (dwadzieścia cztery tysiące sześćset dwadzieścia osiem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym 10.817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód (...) SA w S. wniósł pozew przeciwko M. G. o uznanie za bezskuteczną względem niego zawartej dnia 26 maja 2015 roku pomiędzy J. G. a pozwaną M. G. przed notariuszem K. G. zapisaną w repertorium A nr (...) umowy o podział majątku wspólnego oraz oświadczenie o ustanowieniu służebności, w ramach której pozwana nabyła:

g) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

h) prawo własności lokalu niemieszkalnego – garażu nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

i) prawo własności lokalu niemieszkalnego – piwnicy nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

j) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działki gruntu nr (...), o łącznej powierzchni 1,32 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku;

k) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działkę gruntu nr (...), o powierzchni 0,22 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku

– celem zaspokojenia wierzytelności stwierdzonej prawomocnym nakazem zapłaty Sądu Okręgowego w Katowicach w sprawie XIV GNc 918/14/SŁ z dnia 12 grudnia 2014 r. zaopatrzone w klauzulę wykonalności postanowieniem z 23 lutego 2015 r. Wniósł także o zasądzenie kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, iż J. G. pozostaje jego dłużnikiem z tytułu zobowiązań zaciągniętych w latach 2012 – 2013 w ramach spółki cywilnej. Dłużnik zawarł z pozwaną umowę majątkową małżeńską, mocą której przeniósł na pozwaną szereg nieruchomości nie uzyskując w zamian żadnego świadczenia. Egzekucja wobec dłużnika okazała się bezskuteczna. Dłużnik nie miał w dacie zawarcia umowy z małżonką żadnego majątku

Pozwana M. G. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazała, iż w wyniku zawarcia umowy małżeńskiej majątkowej nie doszło do pokrzywdzenia wierzyciela, gdyż dwie nieruchomości były obciążone hipoteką, których wysokość przewyższała wartość nieruchomości. Nadto co do dwóch nieruchomości nie było realnej szansy zaspokojenia, gdyż stanowią one garaż i piwnicę, a więc ich sprzedaż jest mało prawdopodobna.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W latach 2012 – 2013 J. G. – działając jako (...) spółki (...) w G. – zaciągnął szereg zobowiązań wobec powoda – (...) SA w S.. W chwili zaciągania tych zobowiązań pozostawał w ustroju wspólności małżeńskiej majątkowej z pozwaną M. G..

Powód w dniu 27 listopada 2014 r. wystąpił do Sądu Okręgowego w Katowicach z pozwem o zapłatę powyższych zobowiązań. Nakazem zapłaty z 12 grudnia 2014 r. w sprawie XIV GNC 918/14 Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził m.in. od J. G. kwotę 222.945,96 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 171.840,36 zł od dnia 18 listopada 2014 r. do dnia zapłaty, od kwoty 51.105,63 zł od dnia 27 listopada 2014 r. do dnia zapłaty oraz koszty postępowania w wysokości 10.000 zł Nakaz zapłaty jest prawomocny.

23 lutego 2015 r. nakazowi nadano klauzulę wykonalności.

W dniu 19 lutego 2015 r. powód wystąpił z wnioskiem egzekucyjnym w oparciu o powyższy tytuł wykonawczy.

20 maja 2015 r. w ramach postępowania egzekucyjnego zajęto działki nr (...) będące przedmiotem umowy z 26 maja 2015 r. Pismem z 21 maja 2015 r. wezwano dłużnika do zapłaty należności objętej nakazem zapłaty z Sądu Okręgowego w Katowicach.

Postępowanie egzekucyjne zostało prawomocnie umorzone postanowieniem z 30.12.2016 r. wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. W toku egzekucji ustalono, że przeciwko dłużnikowi prowadzone są liczne postępowania egzekucyjne, występują zbiegi egzekucji z rachunków bankowych na których nie ma środków.

/dowód: faktury – k. 31-58; odpis pozwu – k. 19-27; odpis nakazu zapłaty – k. 28-29; pisma Komornika z 21.05.2015 r. – k. 61, 66; postanowienie z 30.12.2016 r. – k. 133-134; pismo Komornika z 9.05.2015 r. – k. 135; pismo Komornika z 28.11.2016 r. – k. 136-137/

W dniu 9 lipca 2014 r. J. G. i pozwana zawarli umowę małżeńską majątkową mocą której ustanowili rozdzielność majątkową.

Dnia 26 maja 2015 roku zawarta została pomiędzy J. G. a pozwaną M. G. przed notariuszem K. G. zapisana w repertorium A nr (...) umowa o podział majątku wspólnego oraz oświadczenie o ustanowieniu służebności, w ramach której pozwana nieodpłatnie nabyła:

a) prawo własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

b) prawo własności lokalu niemieszkalnego – garażu nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

c) prawo własności lokalu niemieszkalnego – piwnicy nr (...) położonego przy ul. (...) w B., gmina K., powiat (...), dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

d) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działki gruntu nr (...), o łącznej powierzchni 1,32 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku;

e) prawo własności nieruchomości gruntowej położonej w miejscowości M., gmina C., stanowiącej działkę gruntu nr (...), o powierzchni 0,22 ha, objętej księgą wieczystą (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku

W powyższej umowie ustanowiono służebność mieszkania na rzecz dłużnika.

W chwili zawierania powyższej umowy nieruchomości objęta księgą wieczystą (...) obciążona była hipoteką do kwoty 446.318,38 zł, zaś jej wartość określona na kwotę 360.000 zł. Hipoteka została ustanowiona na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego w 2006 r. Wierzyciel hipoteczny nie wszczynał postępowania egzekucyjnego z tej nieruchomości.

Nieruchomość objęta księgą wieczystą (...) obciążona była hipoteką do kwoty 100.000 zł, zaś jej wartość określona na kwotę 50.000 zł. Hipoteka została ustanowiona na zabezpieczenie spłaty kredytu udzielonego w 2005 r. Wierzyciel hipoteczny nie wszczynał postępowania egzekucyjnego z tej nieruchomości.

/dowód: umowa z 9.07.2014 r. – k. 59-60; umowa z 26.05.2015 r. – k. 81-88; odpisy z ksiąg wieczystych – k. 68-78, 89-131/

W chwili zawierania umowy z 26 maja 2015 r. dłużnik nie posiadał żadnego innego majątku.

Toczyło się wówczas przeciwko niemu kilka postępowań egzekucyjnych. Majątku nie nabył również w późniejszym czasie. Utrzymywał się z prac dorywczych, w utrzymaniu pomagała mu również rodzina. Nie posiadał i dalej nie posiada żadnych oszczędności na rachunkach bankowych, ruchomości, wierzytelności, nie pobierał świadczeń emerytalno – rentowych.

Dłużnik, jako współnik spółki cywilnej (...), posiadał zadłużenie nie tylko względem powoda, ale również innych wierzycieli. Wierzyciele nie zostali całkowicie zaspokojeni.

/dowód: postanowienie z 30.12.2016 r. – k. 133-134; pismo Komornika z 9.05.2015 r. – k. 135; pismo Komornika z 28.11.2016 r. – k. 136-137; zeznania świadka P. B. – k. 190-191; zeznania prezesa zarządu powoda - k. 191-192; zeznania pozwanej – k. 226v/

W dniu 25 kwietnia 2016 r. zawarta została między pozwaną a T. P. umowa sprzedaży trzech nieruchomości:

a) lokalu mieszkalnego nr (...) położonego przy ul. (...) w B., , dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

b) garażu nr (...) położonego przy ul. (...) w B., dla którego Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku;

c) piwnicy nr (...) położonej przy ul. (...) w B., dla której Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą (...) wraz z przynależnym do tego lokalu udziałem we współwłasności części wspólnych budynku i w prawie własności gruntu, objętych księgą wieczystą (...) Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku.

W umowie wskazano, iż prawo własności lokalu mieszkalnego obciążone jest hipoteką

umowną kaucyjną do kwoty 446.318,38 zł zabezpieczającą kredyt zaciągnięty w październiku 2006 r. Zadłużenie z tego kredytu wynosiło na dzień zawarcia umowy około 190.000 zł. Według aktu notarialnego cena nabycia lokalu mieszkalnego wyniosła 253.000 zł, zaś garażu i piwnicy – łącznie 12.000 zł

/dowód: umowa sprzedaży – k. 249-253/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w sprawie Sąd ustalił przede wszystkim w oparciu o złożone do sprawy dokumentów, których treść nie była kwestionowana przez strony, stąd Sąd uznał je za w pełni wiarygodne.

Zeznania świadka K. B. były nieistotne dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż świadek nie posiadał żadnych istotnych informacji, mogących mieć wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Odnosnie zeznań świadka P. B. Sąd miał na uwadze, iż potwierdziły one fakt istnienia zadłużenia J. G. względem powoda. Nadto świadek wskazał, co pokrywa się z dokumentami uzyskanymi w toku postępowania egzekucyjnego, iż wspólnicy spółki (...) mieli zadłużenie względem również innych podmiotów.

Podstawą żądania powoda w niniejszej sprawie jest tzw. skarga paulińska uregulowana w przepisie art. 527 kc i następnym.

Podstawowe zasady wynikające z przepisu art. 527 kc stanowią, iż:

- d) z żądaniem uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną względem siebie może wystąpić wierzyciel;
1. wierzytelność osoby występującej z żądaniem z art. 527 kc musi istnieć najpóźniej w chwili zamknięcia rozprawy;
 2. wierzytelność chroniona skargą paulińską musi być zaskarżalna;
 3. wierzytelność powoda w chwili zamknięcia rozprawy nie musi być jeszcze stwierdzona tytułem egzekucyjnym;
 4. przedmiotem ochrony ze skargi paulińskiej mogą być jedynie wierzytelności pieniężne.

Powyższe warunki zostały w przedmiotowej sprawie częściowo spełnione.

Przesłanką skuteczności zaskarżenia czynności dłużnika jest to, by spowodowała ona pokrzywdzenie wierzyciela. Pokrzywdzenie wierzyciela polega na tym, że jego wierzytelność nie może być zrealizowana i zrealizowanie jej w przyszłości jest również wątpliwe. Pokrzywdzenie wierzyciela musi być jednocześnie następstwem niewypłacalności dłużnika, a zatem dla wykazania pokrzywdzenia wystarczającym jest wykazanie niewypłacalności dłużnika.

Przez niewypłacalność na tle art. 527§2 kc rozumieć należy aktualny brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z zobowiązań finansowych. Nie jest przy tym konieczne ustalenie, iż wierzyciel nie może w żadnym zakresie uzyskać zaspokojenia. Wystarczy bowiem, aby zaspokojenie wierzyciela stwarzało trudności wynikające z niedostatecznego stanu majątkowego dłużnika (wyrok SN z 28.11.2001 r., IV CKN 525/00, Biul. SN 2002/5/11). Pokrzywdzenie wierzyciela następuje więc nie tylko wtedy, kiedy nie ma on żadnej możliwości uzyskania zaspokojenia, ale również wtedy, gdy to zaspokojenie można byłoby uzyskać z dodatkowym znacznym nakładem kosztów czasu i ryzyka. . Wystarczające jest więc utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (tak M. Sychowicz [w:] Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga trzecia. Zobowiązania. Tom I pod red. G. Bieńka, Warszawa 2003 s. 611). Stan majątku dłużnika należy rozpatrywać przy uwzględnieniu zasad egzekucji świadczeń pieniężnych. Niewypłacalność zachodzi wówczas, gdy egzekucja prowadzona według przepisów kpc nie mogłaby przynieść zaspokojenia wierzytelności, gdyż brak wystarczających do tego składników majątkowych. Ciężar udowodnienia niewypłacalności dłużnika spoczywa na wierzycielu.

Przepis art. 527§1 kc jednocześnie uzależnia skuteczność skargi paulińskiej od zaistnienia przesłanek o charakterze podmiotowym:

- l) istniejącej u dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela oraz
- m) nagannej postawy osoby trzeciej otrzymującej korzyść majątkową.

Druga z przesłanek ulega złagodzeniu w przypadku, gdy pomiędzy stronami zaskarżonej czynności istnieje związek oraz gdy czynność ta jest nieodpłatna. W przedmiotowej sprawie druga przesłanka nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia z uwagi na art. 528 kc

Materiał dowodowy zebrany w sprawie daje podstawę do stwierdzenia, iż umowa zawarta między pozwaną a dłużnikiem powoda została dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela. W chwili zawierania tej umowy dłużnik nie posiadał innego majątku, z którego możliwe byłoby zaspokojenie wierzyciela powoda. Sama zresztą pozwana takiej argumentacji nie podnosiła w toku postępowania. Z zeznań pozwanej wynikało, iż według jej wiedzy nieruchomości przekazane jej w ramach umowy stanowiły jedyny majątek jej męża.

Odmienne wnioski nie można było wysnuć z zeznań świadka P. B. i prezesa zarządu powoda. Ten pierwszy miał bardzo ogólnikową wiedzę co do stanu majątkowego męża pozwanej, nadto przekazane przez niego informacje nie były jednoznaczne i stanowcze. Prezes zarządu powoda wprawdzie wskazywał, iż dłużnik, według ustaleń spółki, był jeszcze właścicielem innych nieruchomości, jednakże ostatecznie zeznał, że własność tych nieruchomości została przeniesiona na inne osoby, a w konsekwencji w wyniku umowy zawartej z pozwaną stał się osobą co najmniej najbardziej niewypłacalną. Zeznania świadka P. B. i prezesa zarządu powoda stoją w sprzeczności z dokumentami z postępowania egzekucyjnego, z których wynika, że dłużnik nie posiadał żadnego majątku, z którego można byłoby przeprowadzić skuteczną i sprawną egzekucję. Nadto zdaniem Sądu pozwana – jako żona dłużnika wspólnie z nim zamieszkująca, miała lepszą orientację co do majątku dłużnika, niż wspólnik spółki cywilnej czy też sam wierzyciel.

Podkreślić należy, iż pozwana nie próbowała nawet w toku tego postępowania walczyć z twierdzeniem powoda o niewypłacalność dłużnika i pokrzywdzeniu wierzyciela jako skutku tej niewypłacalności. W szczególności nie wskazała ewentualnego majątku, z którego powód mógłby zaspokoić swe roszczenie. Nie przedstawiono żadnego dowodu, z którego wynikałoby, iż dłużnik nie był w dacie umowy i nie jest obecnie osobą niewypłacalną. Materiał dowodowy daje natomiast podstawy do wysnucia wniosku przeciwnego.

Z powyższych względów Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka J. G. uznając, iż dowód ten byłby zbędny dla rozstrzygnięcia sprawy. Stan majątkowy dłużnika w dacie zawarcia umowy jednoznacznie przesądza o tym, iż działał on z pokrzywdzeniem powoda. Nadto bez znaczenia postawały przyczyny i cel zawarcia umowy majątkowej małżeńskiej z pozwaną, skoro elementy te nie są przesłankami uznania czynności prawnej za bezskuteczną. Umowa, której dotyczy żądanie pozwu, zawarta została, gdy już istniała wierzyciela powoda względem dłużnika, nie wchodzi zatem w grę wymóg działania w celu pokrzywdzenia wierzyciela (art. 530 kc). Nawet więc przyczynkiem do zawarcia przedmiotowej umowy było to, że część nieruchomości stanowiła jak wskazała pozwana „jej ojcowiznę”, czyli jak należy rozumieć była wyłącznym właścicielem nieruchomości przed zawarciem małżeństwa, to i tak okoliczność ta nie wyłącza roszczenia opartego o art. 527 kc. Jak bowiem wskazano, wystarczy wykazać działanie dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela skutkiem czego jest uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Nadto, zestawiając uwagę datę zawarcia umowy (26 maja 2015 r.) i datę wszczęcia egzekucji przez powoda (19 maja 2015 r.), twierdzenie o działaniu w celu zwrotu pozwanej majątku, który otrzymała wcześniej od rodziców, traci naiwnością i nie może być uznane za wiarygodne jako sprzeczne z podstawowymi zasadami doświadczenia życiowego.

Celem działania dłużnika było pozbawienie powoda możliwości egzekucji. Nie da się w inny sposób racjonalnie wytłumaczyć umowy małżeńskiej majątkowej, w której jedna strona przekazuje drugiej cały majątek nie oczekując żadnych spłat. Trudno wyobrazić sobie sytuację, w której jedna ze stron, pozostająca w separacji i faktycznym konflikcie z drugą (co zeznała pozwana), przekazuje cały swój majątek, nie zabezpieczając praktycznie w żaden sposób własnych interesów majątkowych. Istotne jest, że najważniejszym składnikiem tej umowy był lokal mieszkalny, który został nabyty wspólnie przez małżonków w czasie trwania związku małżeńskiego, a mimo to dłużnik również w tym zakresie nie zapewnił sobie żadnych spłat. Pogratulować można byłoby dłużnikowi zapobiegliwości polegającej na zapewnieniu sobie służebności mieszkania w nieruchomości lokalowej, gdyby nie konkluzja, że te działania miały na celu z jednej strony udaremnienie egzekucji z lokalu, a z drugiej – zapewnienie dalszej faktycznej możliwości korzystania z lokalu.

Nie zasługiwał na uwzględnienie argument pozwanej, iż nie doszło do pokrzywdzenia wierzyciela z uwagi na fakt, iż dwie nieruchomości będące przedmiotem umowy obciążone były hipotekami, których wysokość przewyższała wartość nieruchomości. Z art. 532 kc. wynika, że wierzyciel, względem którego czynność prawna dłużnika została uznana za bezskuteczną, może z pierwszeństwem przed wierzycielami osoby trzeciej dochodzić zaspokojenia z

przedmiotów majątkowych, które wskutek czynności uznanej za bezskuteczną wyszły z majątku dłużnika albo do niego nie weszły. Analiza tego przepisu prowadzi do wniosku, że wierzyciel pauliański ma prawo zaspokoić się z przedmiotu nabytego przez osobę trzecią przed jej wierzycielami, którzy mogą wziąć udział w podziale sumy uzyskanej z licytacyjnej sprzedaży przedmiotu egzekucji dopiero w dalszej kolejności. W pierwszej kolejności są jednak zaspokajani wierzyciele hipoteczni dłużnika, których nie można uznać za wierzycieli osoby trzeciej. Cytowany przepis jednoznacznie wskazuje na pierwszeństwo przed wierzycielami osoby trzeciej, a nie przed wierzycielami dłużnika. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 2.04.2015 r., I ACa 1457/14).

Przypomnieć należy, iż do pokrzywdzenia wierzyciela dochodzi, jeżeli jego wierzytelność choćby w minimalnym stopniu nie może zostać zaspokojona w wyniku zaskarżonej czynności. Innymi słowy, jeżeli w wyniku czynności prawnej wierzyciel choćby częściowo nie może się zaspokoić, mamy do czynienia z działaniem z jego pokrzywdzeniem. Jednocześnie o braku pokrzywdzenia powoda nie świadczy to, że nieruchomości, których skarga dotyczy, obciążone są hipotekami na rzecz podmiotów, zabezpieczającymi zobowiązania kredytowe dłużnika. W takiej sytuacji o istnieniu pokrzywdzenia można mówić wtedy, gdy porównanie wartości sprzedanego prawa i wysokości niespłaconych wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi a zabezpieczonych hipotekami na nieruchomości, prowadzi do niemożności zaspokojenia się powoda, choćby w części (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 grudnia 2015 r., I ACa 1419/14). Z analizy dokumentów wynika, że wierzytelność zabezpieczona hipoteką na kwotę 446.318,38 zł powstała w wyniku umowy z 2006 r. Nie ma podstaw do stwierdzenia, że umowa ta nie jest wykonywana; gdyby bowiem nie była racjonalny wierzyciel skierowałby egzekucję do tej nieruchomości. Tego jednak nie uczynił, co świadczy o regularnej spłacie zadłużenia. Potwierdzeniem tego są zapisy w umowie z 25 kwietnia 2016 r., z której wynika, że zadłużenie wynosi około 190.000 zł. Przy czym istotne jest, że jest to stan na blisko dwa lata przed zamknięciem rozprawy, a więc zasadnie można przyjąć, że obecnie zadłużenie jest jeszcze niższe. Nieruchomość została sprzedana za 253.000 zł., co pozwala na wnioskowanie, że jej wartość rynkowa mogła być zbliżona do tej kwoty (aczkolwiek w odpowiedzi na pozew pozwana szacuje wartość rynkową na kwotę 360.000 zł). Prowadzi to do wniosku, iż powód miał realną możliwość uzyskania zaspokojenia z tej nieruchomości, przynajmniej w jakiejś części, co jest wystarczające do uznania czynności za dokonaną z pokrzywdzeniem wierzyciela.

Analogiczne rozumowanie należy przeprowadzić co do drugiej nieruchomości obciążonej hipoteką na 100.000 zł. Hipoteka ta stanowiła zabezpieczenie wierzytelności z umowy z 2005 r. Gdyby wierzyciel nie został zaspokojony, z pewnością dawno już wszcząłby egzekucję z nieruchomości. Skoro to nie nastąpiło, zasadny jest wniosek, że wierzytelność ta została spłacona w całości.

Odnosnie twierdzeń o braku faktycznej możliwości sprzedaży garażu i piwnicy Sąd uznał, iż nie ma podstaw do uznania a priori, iż tego typu nieruchomości nie znalazłyby nabywców. Zwłaszcza garaże są nieruchomościami poszukiwanymi na rynku nieruchomości. Twierdzeniu pozwanej zaprzecza także treść umowy z 25 kwietnia 2016 r., której przedmiotem był właśnie przedmiotowy garaż i piwnica.

Bez znaczenia dla sprawy pozostawało również, iż pozwana w późniejszym czasie przeniosła własność trzech nieruchomości na rzecz osoby trzeciej, Nie ma uzasadnionych podstaw, by odmówić osobie trzeciej legitymacji biernej w sprawie o uznanie czynności za bezskuteczną, jeżeli rozporządziła ona korzyścią uzyskaną w warunkach art. 527 k.c. na rzecz innej osoby. Możliwość dochodzenia roszczenia bezpośrednio przeciwko kontrahentowi osoby trzeciej jest prawem wierzyciela, nie zaś jego obowiązkiem, co wynika nie tylko z braku kategorycznego ustawowego odesłania go na drogę takiego procesu, ale również z wprowadzenia przesłanek warunkujących skuteczność takiego powództwa (art. 531 § 2 k.c.) (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 24 lutego 2010 r., I ACa 10/10, POSAG 2010/2/59-67).

Sąd oddalił wniosek o przesłuchanie świadka T. P. uznając, iż okoliczności wskazane w tezie dowodowej wynikają wprost z treści umowy zawartej między pozwaną a świadkiem.

Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w pkt I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. uznając, że powód wygrał niniejsze postępowanie w całości. W rezultacie pozwana jest zobowiązana zwrócić powodowi całość poniesionych kosztów

zastępstwa procesowego tj. 10.800 zł zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa (17 zł). Nadto strona powodowa poniosła koszt opłaty od pozwu - 13811 zł . Sąd nie uwzględnił wniosku powoda o zasądzenie zwrotu kosztów przylotu na rozprawy mając na uwadze, że koszty te nie zostały wykazane. Z przedłożonych faktur za nabycie biletów lotniczych nie wynika, aby dotyczyły one niniejszej sprawy; w szczególności daty wskazane na fakturach nie pokrywają się z datami rozpraw. Powód zaś nie złożył do akt sprawy samych biletów lotniczych.